

forsøgte det kirkelige Forsatningsværk udført nedenfra istedetfor ovenfra. Denne Operationsplan gif jeg ind paa, skjøndt det stod klart for mig, at ligesom vi have faaet en Rigsdag, førend vi have faaet den tilsvarende frie Forsatning for vore Communer, saaledes gjaldt det for Kirken ikke om at faae forvaltende Menighedsraad, men om at faae et forfatningsmæssigt Organ, som kunde yde sin Medvirkning ved det kirkelige Lovgivningsarbejde. Men den nærværende Operationsplan gaaer i modsat Retning. Derfor en Lønningslov, der skærer saa dybt ind i alle Kirkens historiske Forhold, skal kunne gaae igjennem uden Medvirkning fra Kirkens Side, saa er der derved givet et Præcedens af den højeste Betydning. Kirken vil da staae som umyndig ved hvilken som helst fremtidig Lovforslag, der angaae Kirkens hvide Forhold. Men Grundlovens § 80 skulde da, istedetfor at tilsiige Folketirken „en Forsatning, ordnet ved Lov“, indeholde den Bestemmelse: at Folketirken har sin Repræsentation i Rigsdagens tvende Thing. Men at Kirken ikke kan søge sin Repræsentation i Rigsdagen, forekommer mig ogsaa at være godtgjort ved de Forhandlinger, der her have fundet Sted. Jeg troer, at mange af Thingets Medlemmer have under denne Sags Behandling haft en Fornemmelse af, at vi ikke her ere paa det rette Spor, en Følelse af, at der her mangler et Grundlag, som vi ikke kunne give os selv. Naar man forfølger denne Tanke videre, kommer man dertil, at idet Grundloven har tilkendt Folketirken Ret til en Forsatning, kan den ikke give Thingene Ret, naar de forhandle Love om kirkelige Anliggender, uden at der for Folketirken er nogen Udvei til at komme til Orde. — Jeg kan saaledes paa denne Vei ikke følge den ærede Minister, hvad jeg meget beklager; men jeg vil ligesuldt følge Sagen med et Dnsse — om hvis Oprigtighed jeg haaber, at den høitærede Minister ikke har nogen Tvivl —: at naar dette Arbejde om kortere eller længere Tid kommer frem som Lønningslov, Frugterne da maae blive fyldestgjørende, ikke blot for den høitærede Minister, hvis alvorlige Interesse for Folketirken jeg er langt fra at mis kjende, men ogsaa for selve Kirken og for de aandelige In-

teresser i vort Fædreland, som have deres Støtte i Kirken.

Borgen: Ogsaa jeg skal tillade mig i Korthed at motivere min Stemmegivning. Ved Sagens anden Behandling søgte jeg, understøttet af flere af Thingets Medlemmer, at indbringe en Bestemmelse i Loven, der skulde indeholde en utvetydig Tilkjendegivelse af, at de Medlemmer, der hidtil have været henlagte til de geistlige Embedsmænds Underhold, navnlig Tienden, ikke vare Kirkens Eiendom. Det lykkes mig ikke at sætte dette igjennem. Smidder tid erkjender jeg, at der vil skee et Fremskridt i constitutionel Retning derved, at Tienden bliver optagen i Finantsloven, og Anvendelsen af dens Udbytte bliver gjort afhængig af Rigsdagens Bevillingsmyndighed. En væsentlig Grund til Anke imod Loven finder jeg i dens Lønningsstatser; de svare ikke til, hvad Lønningerne i Virkeligheden ere, ikke engang tilnærmelsesviis. Den samme Usikkerhed, der fandt Sted tidligere, da de gamle Reguleringssummer bestode, vil fremdeles vedblive at bestaae, hvis dette Forslag bliver ophøiet til Lov. Det har i de senere Aar ikke saa ganske sjældent været Tilfældet, at geistlige Embedsmænd, der ere forflyttede til et andet Kald, kort efter at have modtaget dette, have fundet sig foranledigede til at vende tilbage til deres forrige Stilling. Hvad har Grunden dertil kunnet være Andet end Umuligheden af at komme til Kundskab om Kaldets virkelige Indtægter, en Kundskab, der fandt overmaade liden, jeg kan sige, slet ingen Veiledning i de bestaaende Reguleringssummer, hvoraf flere endogsaa neppe angave Trediedelen af et Kalds Indtægter. Naar en Mand nu kommer til et nyt Kald med overdrevne Forventninger om Kaldets Indtægter, og han ikke finder Virkeligheden svarende dertil, nødes han til, for ikke at udsætte sig for den største Forlegenhed, at søge at faae det Skete omgjort og vende tilbage til sin tidligere Stilling, og dette er et Forhold, som jeg ikke kan andet end ansee for at være høist uheldigt. Dertil kommer, at Kaldenes Inddeling, Klasseinddelingen, ingenlunde er, hvad den bør være. Der eksisterer ingen Grænse imellem de enkelte Classer; der